

at der skulde være nogen Fare ved at tilskaae nogle 1000 Rbd. mere i Renter. Enhver veed jo, her er ikke saameget Tale om Capital som om Papir og Renter. Enhver veed jo, at Ingen har paaftaaet nogen juridisk Ret.

Spørges der om Nationens Raad til for Tiden at betale og følgelig om hvad Forskjellen kan blive imellem hvad Lovudkastet vil og hvad Udvalget vil, da vil jeg gjøre en Bemærkning, som jeg tillægger stor og særdeles Vigtighed. Rigsdagsmanden for Kjøbenhavn yttrede sig i Fredags derhen, at det maaskee omtrent vilde beløbe sig til detsamme, om Udvalgets Forslag blev sat i Værk, eller Udkastet blev bibeholdt. Jeg lagde note Mærke til denne Tale, og jeg vil bede Forsamlingen vel at bemærke den. Jeg tør vel ikke ganske være enig med ham deri, men, naar jeg seer hen paa Størrelsen af de Summer, hvorom her er Tale, naar jeg seer Tingene fra Statens Synspunkt, maa jeg dog næstendeels sige detsamme som han. Jeg forudsætter nemlig fra min Side, at der holdes skarpt ved Bevistet. Forskjellen hidrører da kun fra dem, som kunne fuldgyldigt bevise deres Fordring, og beroer paa, om de skulle have fuldt ud eller misse $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$. Jeg maa efter hvad jeg formaaer at skjønne af Aeternerne og af mit Kjendskab til Egnene, antage at dette kun vil beløbe sig til nogle 1000 Rbd. Rente foruden Udbetalingen, og 'en Mand af Salen, hvis Ord jeg tillægger megen Vægt i denne Henseende, har bekræftet dette. Han anslog denne Rente til 4000 Rbd. Og nu er Spørgsmaalet: om det danske Folk har Raad til ogsaa at udgive blaae saa 1000 Rbd. Rente, og om det vil give dem.

Men, er denne Rente fra Statens Side et ringe Beløb, saa er den Capital, den repræsenterer, Meget at tabe for mange Enkelte i Provindsen og det netop dem, som have gjort rebelige og moderate Fordringer og som kunne bevise dem. Ikke saa enkelte Saadanne vilde lide store Belfærdstab. Men langt større og betydeligere er den forskjellige Virkning i moralsk Henseende. Det er en himmelvid Forskjel i denne Henseende, enten man siger: „Ingen faaer mere end $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$. Vi have ikke Raad til at give mere, og Du maa selv bære Tabet“ — eller man siger: „Hvo der kan fuldt godtgjøre sin For-

dring, skal faae fuldt Beberlag; men ellers kun Godtgjørelse efter Omstændighederne.“ I første Tilfælde ville Alle, baade Redelige og Uredelige, blive misfornøiede. I sidste Tilfælde ville Redelige og Forstandige sige: „Vore Brødre have gjort mod os, hvad de billigviis kunde og burde.“ De Haveshyges og Uredeliges Ord ville naturligviis svinde bort. Og det danske Folk vil da kunne sige sig: „Vi have handlet broderligt mod Nyderne. Vi have nu senere som før i Nødens og Farens Tid været villige til at staae Laft og Brast med dem.“

Ordføveren: Jeg maa gjentage min tidligere Bemærkning, at jeg anseer Afstemningen over denne Paragraph som aldeles ikke afgjørende det egentlige Spørgsmaal, om § 5 skal vedtages eller ikke. Jeg troer, at det er antydet, i de andre Bemærkninger, jeg har gjort, at det forholder sig rigtigt, som den høitærede Finantsminister bemærkede, at der ogsaa i de andre Amter, er foregaaet en Nedfattelse, om ikke i alle, saa dog i nogle af disse Amter. I hvilket Omfang det imidlertid har fundet Sted, det er Noget, som man ikke kan see, og jeg maa ogsaa give den høitærede Finantsminister Ret i, at det er aldeles sikkert, at der ikke er fulgt de samme Principer som i Veile Amt. Jeg kan iøvrigt ikke forstaae, hvorledes den ærede Finantsminister kan faae Summen til 1,700,000 Rbd. Naar nemlig under de 1,700,000 Rbd. ikke er indbefattet den i § 2 omhandlede Erstatning, hvilken den ærede Finantsminister efter sine Ytringer i Motiverne Pag. 6 ogsaa holder udenfor hin Sum, saa indseer jeg virkelig ikke, hvorledes man kan faae den Sum 1,700,000 Rbd. ud, naar man lægger Mærke til, at det oprindelige Erstatningsbeløb for Veile Amt af omtrent 700,000 Rbd. var nedsat med omtrent 193,000 Rbd., og at Udvalget, hvad det derefter maatte antage at kunne, har troet, at Nedfattelsen for alle de øvrige Amter maatte kunne skee med omtrent Halvdelen af hvad Nedfattelsen beløb sig til alene for Veile Amt, nemlig med en Sum af omtrent 145,000 Rbd. Det er naturligviis kun et Skjøn, men efter hvad jeg kjender til Actstykkerne, kan jeg ikke antage Andet, end at Udvalgets Beregning omtrent vil holde Stik; der kan i alt Fald kun være Spørgsmaal om